

Golden

retriever

“Jedini prijatelj koga kupujete, a koji Vas nikada neće prodati.”

SADRŽAJ

UVOD / veza čovek—pas.....	3
ISTORIJAT RASE.....	4
ZLATNI RETRIVER DANAS.....	6
Namena I opšte karakterne osobine (današnja namena)	
OPŠTI IZGLED.....	8
Opšte fizičke karakteristike pasmine (po standardu rase)	
ANATOMIJA.....	9
STANDRARD PSA.....	14
<u>NAJČEŠĆA PITANJA VEZANA ZA PASMINU</u>	16
ISHRANA.....	17
SMEŠTAJ.....	18
ZAHTEVNOST.....	19

Golden

Kada se govori o ovom odnosu pre svega film se mora vratiti daleko u prošlost, jer razvitak roda *Canis* a posebno vrste *Canis familiaris* usko je povezan sa razvićem čoveka I njegovih aktivnosti. Istina o razviću današnjeg psa moze se tumačiti na više načina, ali se svaki bazira na postanku pasa, pripitomljavanjem različitih tipova vuka (gde se misli na različite tipove vuka u zavisnosti od podneblja). Daljim ukrštanjima I podvrgavanjem različitim aktivnostima nastaju I različiti varijeteti, što je rezultiralo I današnju raznovrsnost.

Vratimo se na ljudske aktivnosti. Prva čovekova potreba, svakako je hrana. Tako je I prva aktivnost pristorijskog čoveka bio lov. Danas se lov više gleda kao hobi, tradicija, prestiž... bilo kako bilo, danas se lov ne moze zamisliti bez dobrog lovačkog psa. Selekcija je verovatno tako I tekla, pa se njome težilo da se od gladnog, divljeg lovca dobije pripitomljeni pomoćnik pri lovu. Ostale su priče a I poneki zabeleženi tok razvoja. Rezultat toga danas su različiti tipovi pasa za lov. Dalje, ljudi su razvijali rase pasa shodno svojim potrebama. Nema potrebe da duzimo ovu priču, jer ćemo upravo na osnovu dosada rečenog I zapoceti našu temu.

ISTORIJAT RASE

Svaka priznata rasa mora imati svoju istoriju, put nastanka, do oblika u kojima ih vidimo danas. Postoji niz zahteva od strane kinoloških organizacija kako bi priznale standard jedne rase.

Naime, pojedinac (ili najčešće grupa ljudi), koji želi da ozvaniči jednu rasu mora da zna da ga čeka veliki posao koji ne traje jednu ili dve godine, već taj vremenski interval traje i preko dvadeset godina. Tokom ovog vremena od polaznih jedinki (mužijaka i ženke koji su prvi upareni) popisuje se svako štene, prati se njegov razvoj, izgled, dimenzije, osobine, vrši se selekcija, ponovno uparivanje, do dobijanja željenog izgleda i osobina. Dalje se parenje dozvoljava samo onim ("dobijenim") psima koji ispunjavaju određeni propisani izgled i period u kome se prati njihov rast, razvoj, dalje parenje i legla traje deset godina. Za ovo vreme izveštaji organizaciji kod koje se prijavljuje rasa šalju se na određeno vreme. Nakon isteka desetogodišnjeg vremenskog perioda, organizacija kojoj je podnet zahtev za registraciju (npr. FCI) ozvaniči ili ne, određenu rasu. U ovom procesu je bitno da se od polaznih ("dobijenih") jedinki u periodu razvića rase, njihovi potomci bitno ne razlikuju, a pogotovo ne posle perioda kada zvanična organizacija prihvati prijavu rase na razmatranje.

Ako ste danas u FCI prijavili psa nalik pudli, ona nakon 10 godina ne može promeniti svoj izgled do nalik šnauceru, već mora ostati u merama prijavljenog... :)

Prijavljivanje rase zahteva

- ☉ Dug i zahtevan rad
- ☉ Pravilan odabir polaznih pasa
- ☉ Selekciju i pažljivo pracenje razvoja
- ☉ Zootehnička merenja tj. precizne dimenzije psa i njihovo unosenje u beleške pracenja razvoja
- ☉ Konacno pisanje finalnog standarda pri ozvaničavanju rase

Proces o kome ste upravo čitali zanimljiv je utoliko više kada čujete pricu o nastanku ZLATNOG RETRIVERA koji je do završne faze priznavanja kao rase, prošao sve preduslove i kroz celokupni proces standardizacije jedne rase.

Najbitnije

- ☺ Zelja za stvaranjem lovnog aportera u krugu lovaca
- ☺ Pokusaji ukrstanja navedenih pasa
- ☺ Sir Dudley Coutts Majoribanks tvorac pasmine
- ☺ Knjiga belezaka koja nosi sve informacije i detalje o nastanku pasmine

Sada kada je malo jasniji proces standardizacije jedne rase možemo početi priču o nastanku naše pasmine.

Retriveri kao specifične pasmine nisu bili poznati do kraja 19. veka. "U početku su lovci za lov koristili svoje španijele, setere ili poentere, no, s razvojem sportskog lova, njegovom popularizacijom i omasovljavanjem, ali isto tako i modernizacijom lovačkih pušaka pomoću kojih su lovci bili u stanju ubiti više pernate divljači nego što je to bilo moguće pre, javila se potreba za pasminom čija bi osnovna funkcija u lovu bila donošenje divljači."

eng. retrieve - vraćanje *vezano uz lov - naći i doneti ubijemu divljač*

Prvi pokušaji stvaranja "retrieve" pasmine sežu u 1867. godinu u Stafford, gradić u Velikoj Britaniji nedaleko od Birminghama. Tamo su lovci svoje setere-aportere ukrstali sa manjim Sv. Johnovim newfoundlandskim psima koji su došli u Veliku Britaniju s newfoundlandskim ribarskim flotama. Tadašnji newfoundlandski psi bili su manji i lakše građeni od današnjih. U daljnja ukrstanja dodavala se krv engleskog vodenog španijela i kolija, što je vremenom dovelo do razvoja wavy-coated retrievera ili, u slobodnom prevodu, retrievera talasaste dlake - prvog pravog pretka zlatnih retrievera kakve poznajemo danas. Treba naglasiti i to da su seteri i španijeli koji su korišteni u ukrstanjima tada izgledali bitno drugačije nego što te pasmine izgledaju danas. Najzaslužniji za stvaranje pasmine zlatnih retrievera bio je Sir Dudley Coutts Majoribanks, kasnije poznat kao Lord Tweedmouth, čiji je uzgoj kreirao prvog pravog zlatnog retrievera. On je 1860. godine šetajući Brightonom sa svojim sinom naišao na prelepo žuto štene koje je bilo vlasništvo jednog brightonskog obučara koji ga je dobio kao naplatu duga od predradnika na imanju Lorda Chicheстера. Lord Tweedmouth odmah se zaljubio u štene, pa je nagovorio obučara da mu ga proda. To je štene bilo jedino žuto u leglu crnih wavy-coated retrievera. Lord Tweedmouth nazvao ga je Nous. Nous je 1865. godine ušao u Stud Book of Lord Tweedmouth (knjiga beležaka o parenjima u odgajivačnici Lorda Tweedmoutha koja sadrži podatke od 1835. do 1889. godine, a koja se čuva u engleskom Kennel Clubu). Nous je 1868. godine paren s Belle, kujom engleskog vodenog španijela koju je Lord Tweedmouth dobio na poklon od svojeg rođaka Davida Robertsona iz Ladykirka na reci Tweed, a rezultat toga parenja bilo je leglo od tri žuta šteneta (Crocus, Cowslip i Primrose) što se smatra temeljem zlatnih retrievera kao posebne pasmine. Pedesetih godina dvadesetog veka obelodanjena je Knjiga beležaka Lorda Tweedmoutha (Stud Book of Lord Tweedmouth) kroz članke koje je pisao njegov praukun Grof od Ilchestera. Knjiga je tada bila vlasništvo Lady Pentland, praukne Lorda Tweedmoutha, a ona ju je poklonila engleskom Kennel Clubu gdje se može vidjeti i danas. Na osnovu te knjige engleski Kennel Club 1960. godine službeno je priznao da je pasminu zlatnih retrievera definitivno započeo Lord Tweedmouth svojim uzgojem u drugoj polovini 19. veka.

Sir Dudley Coutts Majoribanks

gonic I retriever sa lovcima na imanju Lorda

Nakon priznavanja zlatnog retrievera kao posebne (Velika Britanija 1913. god) pasmine, stvaraju se razna udruženja koja prate njegov razvoj i popularizaciju. Nakon toga, pasmina u Engleskoj i SADu brzo postaje vrlo popularna. Početkom 1980-ih pasmina dolazi pojačano na naš kontinent da bi 1990-ih doživela pravi "boom" (uz sve negativne usputne pojave). Danas se zlatni retriever ubraja u najomiljenije pasmine, a prema statistici uzgoja koju vode nadležni savezi, i u jednu od najbrojnijih rasa u danas. Uz to, široko je rasprostranjen u zemljama Beneluksa i Skandinavije. No, mogu se sresti i u Francuskoj, a u zadnje vreme u znatnom broju i u zemljama južne i istočne Evrope.

U zadnje vreme se opaža, slično kao kod labrador retrievera, podela pasmine na dva tipa: "show type" najčešće teže građe i punije dlake, nasuprot lakšem i atletskije građenom "radnom" ili "field trial" tipu. S ovim zadnjim, na našem kontinentu još uvek retkim tipom, u Velikoj Britaniji I širom sveta se organiziraju velika takmičenja u donošenju predmeta (aportiranje), tako zvano *field-trials*.

Veće razlike u spoljašnjem izgledu pasa primećuju se i između američkog i evropskog tipa, iako se standardi AKCa (American Kennel Club) i britanskog KCa (Kennel Club) delom podudaraju.

Primer za "show type"

Primer za "field trial" tip

Primer za evropski tip

Primer za američki tip

DANAS NAMENA OPŠTE KARAKTERNE OSOBINE

Zlatni retriver prvobitno je uzgajan za lov. Koristio se za donošenje sitne divljaci i ptica (i iz vode). Ova pasmina danas je poznata pre svega po svom uravnoteženom karakteru, dobrom podnošenju stranih ljudi i naročito dece. Sve retrievere odlikuje urođeno svojstvo izražene fiksiranosti na ljude tako da se uz pravilan trening može odgajiti do tako dobre poslušnosti koju mnoge druge pasmine gotovo da ne mogu doseći. Njegova takozvana "želja da uradi" može kod posmatrača izazvati utisak da vlasniku čita želje iz očiju. Lakoća kojom se može voditi povezana s velikom inteligencijom i sposobnošću prilagođavanja doveli su do toga, da je zlatni retriver, uz svoju prvobitnu namenu za lov, danas postao čest vodič slepih i invalidnih osoba, tragač za drogom i eksplozivima kao i ipak najviše, porodični pas. U slučaju kada je ljubimac, vrlo je važno da životinja dobije neku obavezu, zadatak koji će ga, u idealnom slučaju, zaposliti i telesno i intelektualno. Primereni su sportovi za pse koji su povezani s radom nosa i aortiranjem. Ako se zadovolji njegova potreba za aktivnošću, zlatni retriver će biti neproblematični kućni pas. Potpuno je neprimeren za trajno držanje u tesnom prostoru. Potreban mu je neposredni kontakt s ljudima, i nije primeren kao pas čuvar! Veoma druželjubiv pas koji veruje ljudima nije dobar pas za ovakvu namenu. Gotovo da nije moguće naći pasminu (čak niti među patuljastim pasminama) koja bi za ove zadatke bila manje primerena od zlatnog retrievera. Jako su preporučljivi kao kućni psi jer su povjerljivi, privrženi i vole decu, ali nikada ne zaboravimo njihovu prvobitnu namenu.

Primeri prvobitne namene. Pas aporter, pas za vodu, lovni pas...

Pripada VIII FCI grupi, pasa cunjavaca i pasa za vodu. Kao takav na izložbama se može sresti u proceni eksterijera gde je vrlo popularna rasa i gde se ogleda njena brojnost danas, ili kao radni pas koji polaže radni ispit u lovu na pernatu divljac na vodi. Tako se potencijalnim kupcima psa ove rase uvek preporučuje da se na vreme odluče, kakvu namenu će njihov pas imati. Zlatni retriver često može biti primećen kako u toku šetnje po prirodi "cunja" na sve strane. To izgleda kao da u trenutku u njemu proradi instinkt lovačkog psa, goniča, kao da nanjuši divljač, ali se taj trag vrlo brzo izgubi i pas nastavlja sa tzv. cunjanjem.

Ovde treba zastati

Priča nas ponovo vraća na *show type* i *field trial*. Ovo su dva donekle bitno različita psa iste rase eksterijerno gledano. Stoga se potencijalnim kupcima preporučuje da na vreme odluče za koju namenu će kupiti psa...

DANASNJE NAMENE

Slike preuzete sa web stranice sada već "firme" koja se bavi dresurom pasa za pomoć slepima

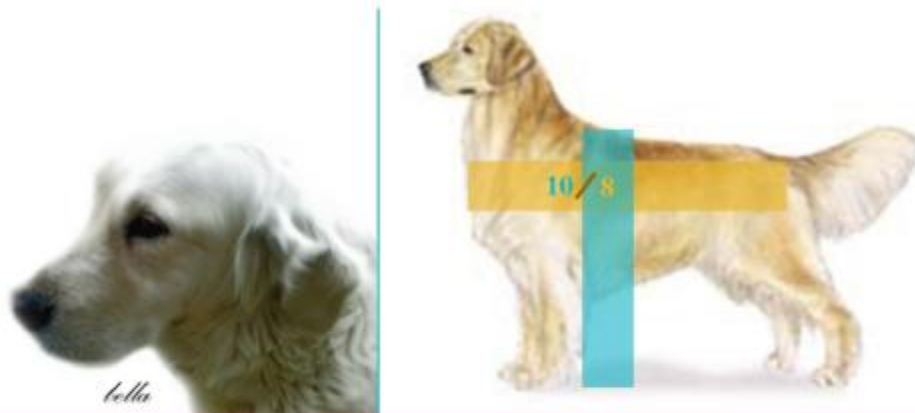

Kao pas tragač koristi se u vojsci i policiji za pronalaženje eksploziva, droge, ljudi...

OPŠTI IZGLED

Atraktivnog je izgleda, srednje velik pas poluduge dlake.

Iako je pasmina izuzetno cenjena u inostranim lovačkim krugovima, na našim prostorima međutim nikad nije postala popularna među lovcima. Razlog je verovatno dužina dlake u koju se u lovu upliću čičci i grančice a teško se otkrivaju krpelji. Tjelo je harmonično građeno pri čemu je dužina tela od grudi do korena repa u odnosu prema visini u grebenu oko 10:8. Muskulatura mu je snažna i ima dobro razvijene kosti što se odražava u snažnim pokretima.

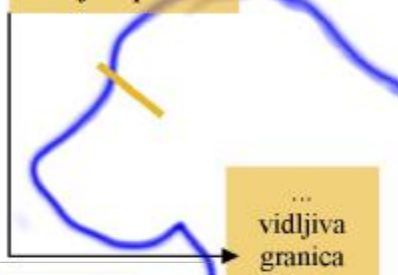
- ☺ **ATRAKTIVAN PAS**
- ☺ **SREDNJE VELIČINE**
- ☺ **POLUDUGA DLAKA**

- ☺ **Inteligencija**
- ☺ **Prilagodljivost**
- ☺ **Temperament**

U prvom susretu sa ovom pasminom ljudi primite lepo definisanu glavu lepo postavljenu u odnosu na telo, sa definisanim *stop-om**, mekim takodje lepo postavljenim i lepo nošenim ušima. Savršen kontrast pigmentisanih ličnih delova u odnosu na boju dlake glave. Jak grudni koš, paralelno i čvrsto postavljene noge pri "show" stavu psa daju dodatni akcent na njegovu konstituciju. Pri tome je jasno vidljiva i njegova "NEkvadratičnost" koja uz sve fizičke karakteristike savršeno pristaje opštem izgledu. Na pravu liniju ledja nadovezuje se (u liniji nošen) karakterističan rep, koji zajedno sa *zastavica* ili *resama* na prednjim i zadnjim ekstremitetima uobličuje lepotu i stav zlatnog retrievera.

* sa terminom *stop* susrećemo se u opisu svake pasmine

A on je zapravo...

... vidljiva granica ličnog i čeonog dela glave psa.

Mnogi smatraju da je današnji nivo popularnosti ovoj rasi doneo izgled štenadi, i često zaljubljuvanje dece u ove mališane.

Ali je mnoštvo pravih ljubitelja ove pasmine koji psa vole i rade s njim čitavog života.

Kretanje je veoma bitna stavka u izgledu zlatnog retrievera. Ono nesme biti ničim otežano jer je odlika pasmine uravnoteženo kretanje sa laganim iskorakom (pri normalnom hodu) bez odstupanja laktova zadnjih, kao i zglobova prednjih ekstremiteta od zamišljenih pravih linija. Ova stavka, kao i ravna gornja linija ledja često može biti izmenjena usled gojaznosti psa, nekondicije, duže neafirmacije psa, pa dolazi do neželjenih pojava pri hodu, povijene gornje linije itd.

Ukoliko želimo da pričamo o anatomiji jednog živog bića pre svega moramo znati da je anatomija čitava nauka i da pri posmatranju neke jedinice postoji više različitih pristupa.

U našem slučaju pod anatomijom psa podrazumevaćemo osteologiju, i donekle ćemo se upoznati sa mišićnim sistemom kod zlatnog retrievera.

OSTEOLOGIJA zlatnog retrievera

Pre svega treba reći da je osteologija nauka o kostima i da proučava kompletan skeletni sistem jednog organizma tj. njegovu koštanu osnovu. Što se pasa tiče, danas se može razmatrati razlika kostiju u odnosu na zajedničkog pretka, kao i između samih današnjih priznatih rasa. Upravo koštana osnova sa još nekim naslednim faktorima utiče na to kakvu će konstituciju pas imati.

Najpre treba reći da kost nastaje taloženjem mineralnih soli tj. okoštavanjem vezivnih tkiva i rskavice. Spolja je kost glatka, sačinjena od kompaktne mase dok se unutar kosti nalazi sumpjasta masa i ona je ispunjena koštanom srži. Kost su spolja pokrivene pokosnicom.

Sve kosti u telu psa su međusobno povezane pomoću pokretne ili nepokretne veze. Nepokretne veze su npr. veze kostiju glave (kosti su međusobno srasle) dok su pokretne veze zglobovi. Zglobna veza se ostvaruje između dve zglobne površine kostiju na kojima nema pomenute pokosnice već je prisutna zglobna rskavica koja reguliše trenje u zglobovima upijanjem ili istiskivanjem (pri pritisku) sinovijalne tečnosti koja smanjuje trenje na deset puta manje nego što je to slučaj između dve glatke površine leda.

Nadalje ćemo se polako upoznati sa skeletom, tj. kostima psa po regijama.

Podela kostiju

Prema obliku

Duge
Kratke
Pljosnate

Prema lokaciji na telu

Kosti glave
Kosti trupa
Kosti ekstremiteta

Humerus—Ramena kost

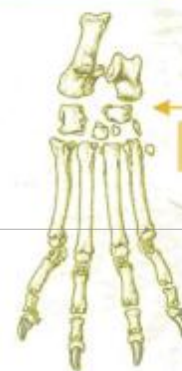
Duga kost

Scapula—Iopatica

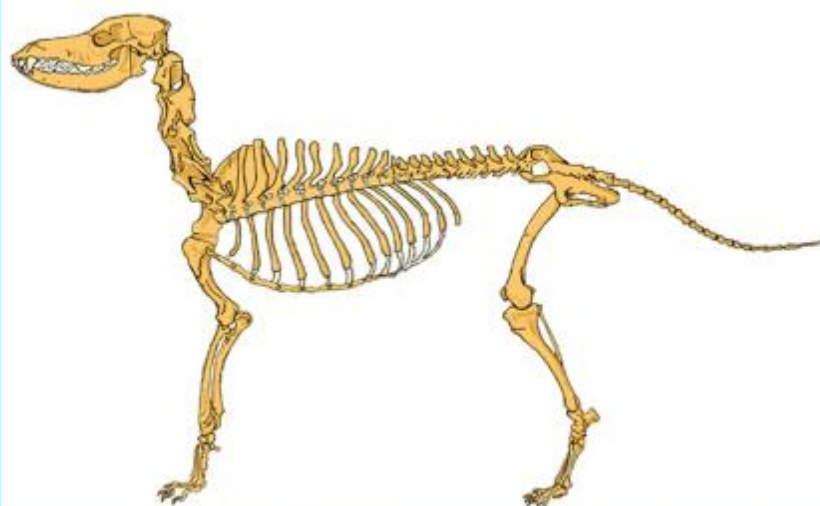
Pljosnata kost

Prsti psa

Kratke kosti

Izgled skeleta zlatnog retrievera koji za sada prikazan uopšteno, samo radi upotpunjenja slike o našem ljubimcu.

KOSTI GLAVE

Kosti glave su uglavnom pljosnate kosti. Kao što je ranije pomenuto veza između ovi kostiju je čvrsta, gde se formiraju tzv. šavovi između kostiju koji kod odrasle jedinke okoštavaju. Kosti glave međusobnim vezama grade lobanjsku duplju u kojoj je smešten mozak.

Jedina zglobno vezana kost je donjovilična kost, a upravo ta zglobna veza uz pomoć određenih mišića omogućava žvakanje hrane

Sve

kosti glave su podeljene na **kosti lobanje** i **kosti lica**.

Kosti lobanje su čeon, temene i slepoočne kosti koje su parne, i međutemena, potiljna, sitasta i klinasta kost kao neparne kosti.

Kosti lica su sekutične, nosne, gornjovilične, suzne, jagodične, nepčane, krilaste, donjovilična i jezčna kost i rilo koje su neparne.

Čvrsta veza šavovima

Regija u kojoj se nalazi više relativno slabih, međusobno ispreplanih mišića koji završavaju na gornjoj usni ili u nozdrama a zaduženi su za pomeranje nosne pećurke pri njuškanju.

Površina na kojoj se sa lateralne (spoljašnje) strane nalazi m. masseter, a sa medijalne (unutrašnje) m. pterygoideus, mišići zaduženi za pokretanje vilice. To su ujedno i dva najjača mišića na glavi psa.

Tipovi lobanja

Na osnovu dužine kostiju

Dolicocefalni

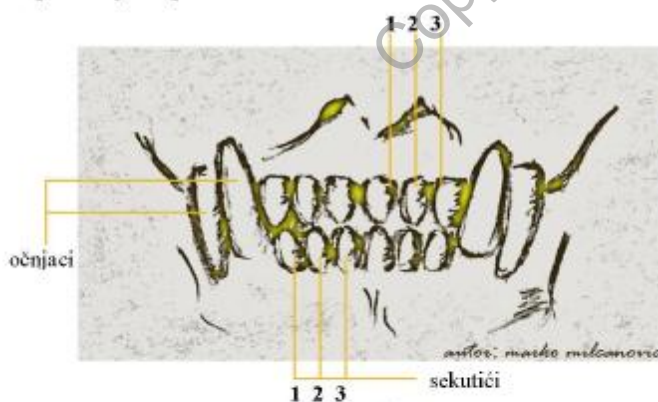
Brahicefalni

Mezaticefalni

Zlatni retriver ima mezaticefalni oblik lobanje

U gornjoviličnoj i donjoviličnoj kosti se nalaze **zubi**. **Zubi**, tj. njihov raspored na ovim kostima imaju veliki značaj kod ocenjivanja eksterijera pasa, pri čemu su postavljene precizne zakonitosti.

Neppravilni zagrizi

Pravilan makazast zagriz

Sekutići gornje vilice usko preklapaju sekutiće donje vilice

Lateralni prikaz makazastog zubala sa šematskim prikazima sekutića

Za navedena tri tipa lobanje mogu se odrediti indeksi glave (lobanje i lica):

Zlatni retriver	Mezaticefalni tip
Dužina lica	90
Širina lica	100
Dužina lobanje	100
Širina lobanje	55
Dužina glave	190
Širina glave	100

Indeks glave	52.6
Indeks lobanje	55
Indeks lica	111

Indeks = $\frac{\text{širina} \times 100}{\text{dužina}}$

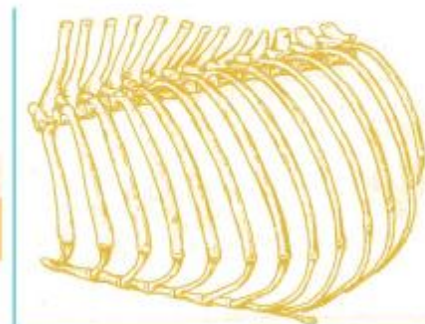
ANATOMIJA

KOSTI TRUPA

Za razliku od kostiju glave o kojima je bilo reči, trup je uglavnom sastavljen od dugih i kratkih kostiju, kao i kratkih kostiju koje međusobnim srastanjem čine dugu kost (grudna kost). Kosti trupa čine: pršljenovi, rebra i grudna kost.

Vratni pršljenovi

Ledjni pršljenovi, rebra i grudna kost

Lumbalni pršljenovi

Pršljenovi—vertebrae

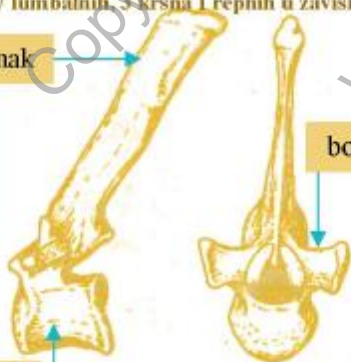
Pršljenovi su kratke kosti koje međusobnim zglobnim vezama čine vratnu, ledjnu, abdominalnu, krsnu i repnu koščanu osnovu. Pršljenovi su građeni iz tela (corpus) pršljena, luka (arcus) pršljena, i izdanaka. Izdanci zavise od izgleda, mesta na pršljenu sa koga polaze, mogu biti: trnasti, bočni, zglojni, i drugi.

Pas ima 7 vratnih, 13 ledjnih, 7 lumbalnih, 3 krsna i repnih u zavisnosti od rase.

trnasti izdanak

Pored izdanaka ledjni pršljenovi imaju i udubine (foveae) za zglobljavanje sa rebrima, dok prednji i zadnji zglojni izdanci pospešuju postizanje što "elastičnije" gradje kičme.

telo pršljena

bočni izdanak

Rebra—costae

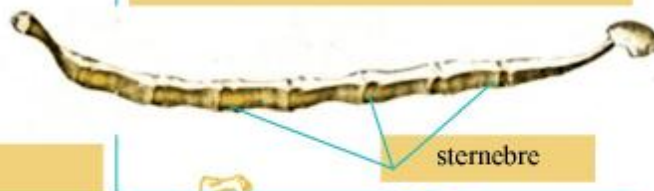
Rebra, pored toga što su duge, još su pločaste i parne kosti koje čine skelet bočnih zidova grudnog koša. Broj pari rebara odgovara broju ledjnih pršljenova. Svako rebro dorzalno je vezano sa dva susedna pršljena. Rebra se u zavisnosti od toga da li su vezana za grudnu kost ili ne, dele na prava ili tzv. slobodna ili lutajuća rebra (poslednja rebra na priloženim slikama). Na dorzalnim krajevima imaju zglojne kvrčice za zglobljavanje sa ledjnim pršljenovima dok na ventralnim krajevima prelaze u rskavicu koje se vezuje za grudnu kost.

Grudni koš—thorax

Grudni koš obrazuju ledjni pršljenovi dorzalno, rebra i rebarne rskavice bočno, a grudna kost ventralno.

Kranijalni otvor grudnog koša (ka glavi) obrazuju prvi ledni pršljen, prvi par rebara i prva sternebra (srasli pršljen grudne kosti). Kaudalni otvor grudnog koša (ka repu) oivčava poslednji ledni pršljen, poslednji par rebara i rskavica grudne kosti.

Grudna kost—sternum

sternebra

KOSTI EKSTREMITETA

Kosti prednjeg ekstremiteta

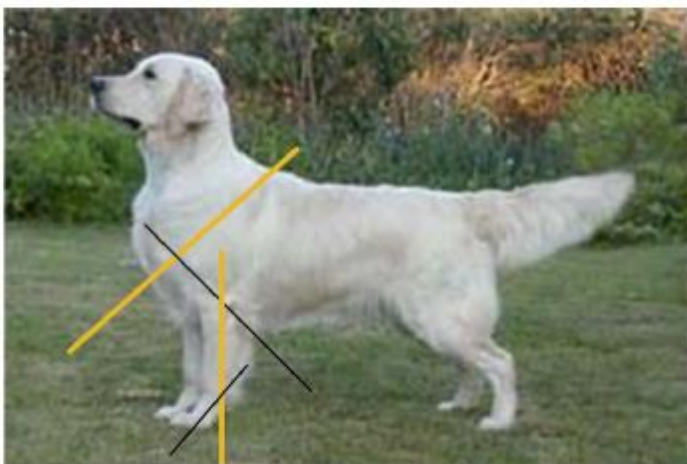
Prednji ekstremitet kao celina sastavljen je iz niza pljosnatih, dugih (cevastih), i kratkih kostiju medjusobno zglobno vezanih.

Jedina "ne zglobna veza" prednjeg ekstremiteta psa jeste "sinsakozna" veza izmedju prednjeg ekstremiteta i tela psa. Ova veza je u potpunosti mišićna veza gde su kosti prednjeg ekstremiteta (lopatica i ramena kost) mišićima pripojeni za određene kosti trupa. Ovaj tip veze psu omogućava lakše i brže kretanje kao i brojne mogućnosti u načinu kretanja.

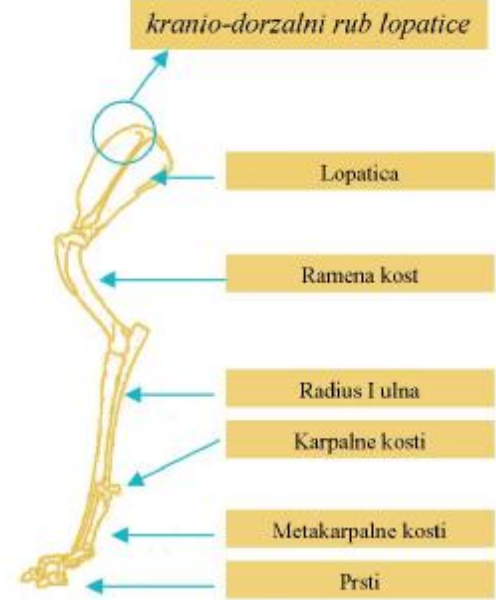
Iz ovih razloga u zavisnosti od rase procenjuje se mišićavost na prednjem ekstremitetu psa kao i njegova pravilna uglovanost. Zlatni retriver ima jake prednje noge koje u hodu moraju kod posmatrača stvarati utisak o snazi, sigurnosti i lakoći iskoraka.

Takodje u zavisnosti od dužine kostiju koje čine ekstremitet kao i njihovog medjusobnog zbira (dužine odnosno visine ekstremiteta) ogleda se i visina psa. Visina psa se inače ogleda u ranije pomenutoj visini grebena sto je zapravo *kranio-dorzalni rub lopatice*.

Ukratko opisane kosti koje medjusobnom zglobnim vezama sačinjavaju prednji ekstremitet svoju nešmetanu funkciju mogu obavljati samo ukoliko je uglovanje ekstremiteta u granicama propisanog. *Uglovanje* predstavlja medjusobni odnos u kostiju gde se pre svega misli na medjusobni ugao dve susedne kosti (može se razmatrati ugao bilo koje dve susedne kosti na ekstremitetu), da bi se oformila kompletna slika uglovanosti ekstremiteta.

Princip posmatranja uglovanosti ekstremiteta kod psa

Lopatica—scapula

Lopatica je nepravilno trouglasta pljosnata kost. Čitava njena površina služi za pripoj mišića sinsakozne veze.

Ramena kost—humerus

Duga cevasta i jedna od najjačih kostiju skeleta psa. Na njoj se razlikuje proksimalni srednji (telo) i distalni deo.

Radius i ulna

Žbica i lakatna kost se pružaju paralelno. Vezane su pokretnom vezom kod psa zbog učestalosti pokreta.

Karpalne kosti

Spadaju u kratke kosti, poredjane u 2 reda. U prvom redu pas ima 3 koščiće a u drugom 4 koščiće.

Metakarpalne kosti

Kosti kojima je određen broj prstiju. Pas ima 5 metakarpalnih kostiju ali je prva najslabije razvijena.

Prsti

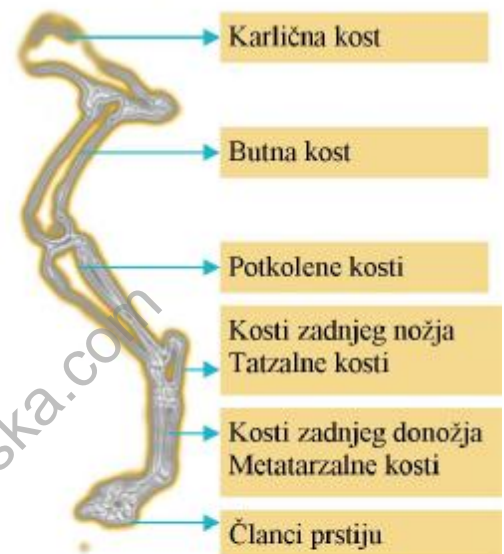
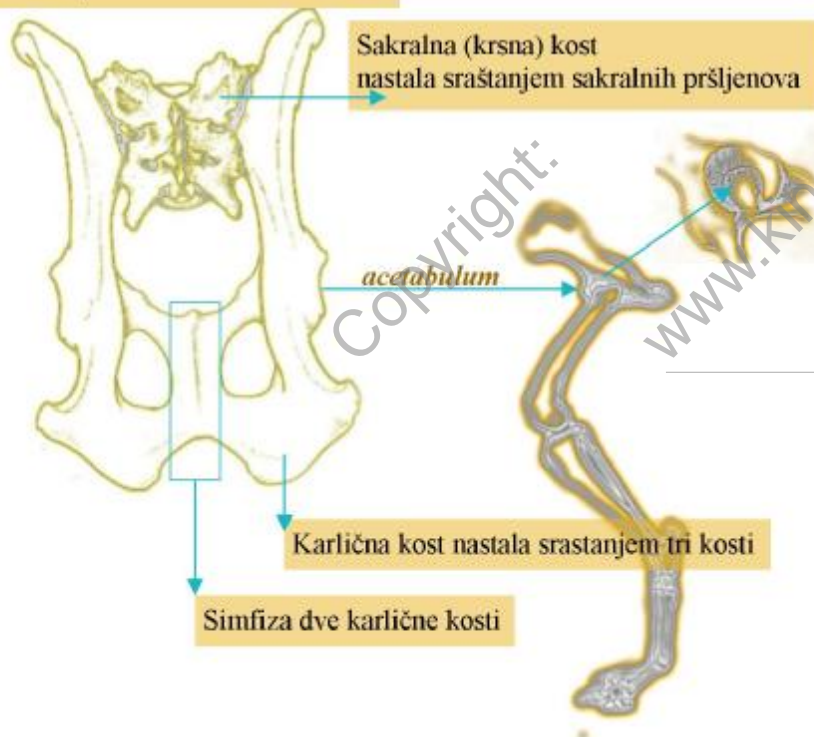
Pas ima 5 prstiju. Svaki prst ima po 3 članka osim prvi prst na prednjem ekstremitetu koji ima 2 članka.

KOSTI EKSTREMITETA

Kosti prednjeg ekstremiteta

Slično kao i kod prednjeg ekstremiteta i kod zadnjeg srećemo pljosnate kosti, duge cevaste kosti i kratke kosti. Ovoga puta pljosnate kosti zajedničkom simfizom (medjusobnim srastanjem) čine karličnu kost od koje započinje zadnji ekstremitet. Karlična kost je parna, povezana sa karličnom kosti druge strane kod mladih pasa raskavicom koja se kasnije zamenjuje koštanim veznim tkivom (tzv. okoštavanje). Karlična kost nastaje medjusobnim srastanjem tri kosti koje na mestu na kome srastaju čine udubljenu zglobnu površinu *acetabulum*. Ova zglobna površina služi za zglobljavanje sa butnom kosti i preko nje sa čitavim ekstremitetom tako da u ovom slučaju nemamo ranije pomenutu sinsakoznu vezu gde su mišići činili vezu ekstremiteta i tela. Ovde je to karlična kost koja neposredno naleže na sakralnu kost.

Dorzalni prikaz krsne kosti i karlice

STANDARD

Nakon što je ukratko objašnjen proces standardizacije rase, opšte odlike zlatnog retrivera kao i anatomija ovog psa, možemo se upoznati sa standardom rase i ujedno stvarati sliku idealnog psa po standardu.

Čitajući standard i ujedno baveći se zlatnim retriverom treba stvoriti sliku idealnog psa koji u prirodi ne postoji ali ka čijem se fenotipu teži pri selekciji.

ZLATNI RETRIVER [FCI No. 111]

Originalni naziv rase: GOLDEN RETRIEVER

Zemlja porekla: ENGLESKA

Opšti izgled: Simetričan, harmoničan, živahan, pun snage, ujednačenog kretanja. Prijateljskog izraza, uravnotežen.

Karakteristika: Želja za poslušnošću, prirodna obdarenost za rad.
Narav: Prijateljska, odan i poverljiv.

Glava i lobanja: Proporcionalna i potpuno formirana, širok gornji deo glave, bez grubosti, dobro postavljena na vrat. Snažna, široka i duboka njuška koja je približno iste dužine kao i lobanja. Izražen stop. Crn nos.

Oči: Tamno braon, daleko jedno od drugog postavljeno, taman rub očnog kapka.

Uši: Srednje velike, usadne približno u visini očiju.

Zubalo: Snažne vilice sa perfektnim pravilnim i potpunim makazastim zubalom, pri čemu sekutići gornje vilice bez razmaka naležu na donje sekutiće. Zubi su postavljeni vertikalno u vilici.

Vrat: Dobre dužine, suv i mišićav.

Prednje noge: Rame sa snažnim kostima. Plećka je dobro unazad postavljena, duga lopatica, a nadlaktica približno iste dužine, i pri tome postavljena dobro pod telo. Laktovi dobro priležući.

autor: marko mješcanovic

STANDARD

Telo: Proporcionalno, kratke slabine, moćan grudni koš, rebra duga i dobro zaobljena. Ravna gornja linija.

Zadnje noge: Slabine i noge snažne i mišićave. Potkolenica dobre dužine, dobro uglovano koleno. Nisko postavljen skočni zglob koji je posmatrano od pozadi ravan, niti unutra, niti napolje isturen, kravlji stav u jaćem stepenu nepoželjan.

Šape: Okrugle, maćije.

Rep: Usaden je i nošen u visini leđa. Dužine do skoćnog zgloba, bez savijanja na kraju.

Kretanje: Snažno, sa dobrim potiskom. Ravne i paralelne prednje i zadnje noge. Slobodan i veliki iskorak, pri ćemu prednje noge ne pokazuju znake stepovanja.

Dlaka: Ravna ili talasasta, sa dobrim zastavicama. Gusta podlaka otporna na vodu.

Boja: Svaka nijansa od zlatne ili krem boje, niti crvena, niti mahagoni. Nekoliko belih dlaka, pre svega na grudima su dozvoljene.

Velićina: Visina grebena mućjaka 56-61 cm, ženke 51-56 cm.

N.B. Mućjaci treba da imaju dva normalna testisa, potpuno spuštена u skrotum.

NAJČEŠĆA PITANJA VEZANA ZA PASMINU

ISHRANA

SMEŠTAJ

ZAHTEVNOST

Odgovori na najčešća pitanja vezana za pasminu, iz ličnih iskustava, razgovora sa odgajivačima, u saradnji sa ljudima iz Kinološke sekcije Fakulteta veterinarske medicine, sudijama, veterinarima...

ISHRANA

Generalno gledano vlasnici su najnesigurniji kada je u pitanju ishrana psa, I često postavljaju pitanja na ovu temu.

Treba razumeti da se ishranom psa pored zadovoljavanja njegovih fizioloških potreba podstiče pravilno razvijanje njegovih fizičkih predispozicija, odnosno fenotipa predodređenog genetskom strukturom. Tako pas, "jakih" linija (odnosi se na poreklo tj. pretke) ne mora uvek postići fizički sklop kakav vlasnik očekuje, upravo zbog nedostatka hranljivih materija koji čine osnovu njegovog pravilnog razvoja.

Danas postoji više ispravnih načina ishrane pasa, velika je mogućnost kombinovanja obroka u jedan ispravan i za psa povoljan režim. Vlasnike često zabrinjava činjenica da je jedini pravi način ishrane psa gotova kupovna hrana. Ukoliko to nije problem za vlasnika, javlja se pitanje koji tip hrane i kog proizvođača izabrati.

Na današnjem tržištu je veliki broj proizvođača gotove hrane kvaliteta, koji je najčešće oslikan cenom proizvoda.

Ako se pak javi problem da vlasnik nije u stanju da kupuje gotovu hranu koja u sebi sadrži sve potrebne sastojke, i odluči se na samostalno pripremanje hrane psu, na vreme treba da porazgovara sa veterinarom. U ovom razgovoru treba izneti sve čime se raspolaže za eventualnu ishranu, od čega treba stvoriti jedinstven režim iste. Ovom prilikom veterinar će Vas bolje uputiti koji sastojci mogu, a koji nikako ne smeju ući u režim ishrane Vašeg psa.

Ne treba se obeshrabriti usled nedostatka sredstava za kupovinu gotove hrane, jer su oba navedena načina ishrane Vašeg ljubimca ispravna. Uvek porazgovarajte sa veterinarom pri odluci da li ćete izabrati granulisanu suhu, srednje vlažnu, ili konzerviranu hranu sa velikim procentom vlage. Veterinar će Vas najbolje uputiti u kvalitet hrane koju možete pronaći u vašoj okolini tj. pomoći Vam pri pravilnom odabiru.

Činjenica je da se pas vremenom navikava na jedan tip ishrane (navikava se i na jedan tip kupovne hrane!) tj. na jedan kontinuirani sklad unošenja pripremane i gotove kupljene hrane. Još kao štene, Vaš pas će se lako navići na kombinaciju gotove-kupljene i pripremane hrane. Pominjem ovaj uzrast kao period kada su potrebe za precizno odredjenim hranljivim materijama najveće, ukoliko želimo pravilan razvoj šteneta. Do odredjenog uzrasta (kod zlatnog retrievera do 6-9 meseci) ne bi trebalo štedeti na kupovnoj hrani jer je upravo taj period razvoja najvažniji. U ovom periodu treba koristiti hranu samo jednog proizvođača, tj. njegovu liniju proizvoda u odnosu na uzrast šteneta. Nakon trećeg meseca psa bi trebalo hraniti 2 puta dnevno od kojih jedan obrok može biti pripremani od strane vlasnika. Sa odrastanjem psa ovaj režim se može menjati u sledeću formu:

Mesec 3 Dan 1: obrok1-granulisana hrana ; obrok2-pripremana hrana

primer

Dan 2: obrok-1 i obrok-2 pripremana hrana

Ova dva dana se smenjuju bez gubljenja kontinuiteta

Ono što treba napomenuti jeste da određene rase pasa treba navikavati na jedan obrok dnevno od određenog perioda, a kod zlatnog retrievera se to najčešće čini u periodu od 8. do 9. meseca. Ovaj prelazak pas ne može naglo prihvatiti bez reakcija pa je potrebno da proces navikavanja nekada traje i do mesec dana. Navikavanje se vrši korigovanjem količinskog bilansa dva obroka pri čemu se jutarnji uvek ostavlja kao "jači" dok se drugi dnevni obrok postepeno smanjuje. Pri tome se i prvi dnevni obrok postepeno pomera bliže podnevu kako bi pas sa prelaskom na režim ishrane "jedan obrok dnevno" ravnomerno koristio hranljive supstance koje obrokom unosi. Ovaj obrok nikada ne bi smeo da kasni kao i da premaši podne.

...navedeni podaci o ishrani korišćeni su iz literature kao i razgovora sa odgajivačima više rasa kao i zlatnog retrievera...

SMEŠTAJ

Kada se govori o smeštaju zlatnog retrievera, najčešće pitanje je da li taj pas može nesmetano živeti u kući ili stanu. Česta su takođe i pitanja ljudi koji namravaju da ih čuvaju van svog životnog prostora a odnose se na površinu koja im je potrebna, kao i na to na kakvom mestu graditi smeštajni prostor za retrievera.

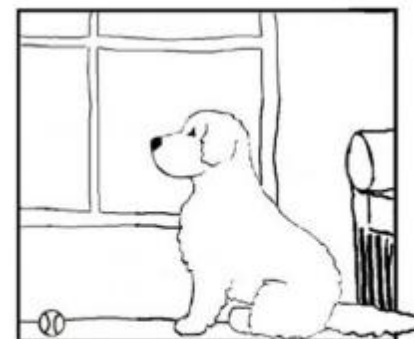
Što se tiče smeštaja ove rase van životnog prostora vlasnika bitan je pre svega prostor u kome će pas provoditi noć ili trenutke u kojima mu neće biti dozvoljeno slobodno kretanje (boks). Postoje različiti tipovi bokseva i generalno retrieveri se lako navikavaju na sve. Ipak treba navesti par detalja na koje treba obratiti pažnju pri gradnji boksa za zlatnog retrievera. To je pre svega izloženost

boksa Suncu koja nesme biti preterana jer su

u VIIIoj FCI grupi spadaju u sekciju pasa za vodu što govori o tome da su pre za hladnije uslove

to psi koji tesko podnose vrućine. U slučaju nemogućnosti gradnje ovakvog prostora na mesu koje nije na udaru Sunca tokom celog dana, potrebno je boks prekriti materijalom koji će služiti zaštiti od toplote. Ipak najbolje rešenje jeste da pas u toku toplog dana ne provodi vreme u ovakvom prostoru.

Smeštaj zlatnog retrievera u kući ili stanu nije problem za psa ukoliko postoji mogućnost nesmetanog boravka psa ove veličine po vlasnika. Osim što se kao savet često napomene veličina psa tu je i zahtevnost dlake koju on posebno zahteva u takvim uslovima. Timarenje i četkanje u tom slučaju mora biti znatno učestalije kako dlake ne bi ostajale na sve strane u stanu ili kući. I pored ovoga pas naravno zahteva redovno izvodjenje, plivanje ili neki drugi vid rada kako ne bi pao u stanje depresije.

ZAHTEVNOST

Neretko ljudi postavljaju pitanje koliko je zlatni retriver zahtevna rasa za čuvanje. U najboljoj meri osobine ovog psa već su opisane u karakternim osobinama i nameni ovog psa tako da sada ostaje samo da se zaključi ono što proizilazi kao odgovor na ova pitanja. Naime opisana je njegova prvobitna namena kao i današnje koje lako savladava. Uvidjajući koliko teške poslove uči da obavlja sa lakoćom može se zaključiti da za kućnog psa zahteva minimum rada.

Osnovne komande savladjuje veoma lako pa u njih ne treba ulagati mnogo napora. Ipak ovaj pas zahteva dosta vremena sa svojim vlasnikom, i usled nedostatka istog kod psa se može javiti pomenuti vid depresivnog ponašanja. Dakle privržen je i veoma vezan za vlasnika.

Na kraju, kao odgovor na pitanje vezano za zahtevnost ove pasmine pri uzgoju, treba navesti reči vlasnice jedne domaće odgaivačnice zlatnog retrievera:

“Ako ikada neki pas bude progovorio, to će biti zlatni retriver.”

...citat...

Medju popularnijim kućnim ljubimcima zlatni retriver...

...danas je retko vidjen na svom prvobitnom zadatku...

Ali, naravno ukoliko želite da Vaš pas bude lovnog tipa, veoma će lako stupiti i na taj zadatak i ispoljiti ono što mu je u genima...

Radite sa Vašim retrieverom s ljubavlju

Handwritten signature

Golden retriever

Marko Milčanović

Literatura

Golden retriver - everything you need to know - book
www.goldenretriever-dog.com

Osnovi kinologije - Kinoloski savez Republike Srbije , Beograd 2007

Anatomija

Osteologija i miologija - Prof. Dr Živorad Janković, Prof. Dr Sreten Popović

Fotografije

Privatna kolekcija fotografija

Slobodna google pretraga (internet)

Autorske slike (skice i šeme) kao i slike iz anatomskih atlasa FVM

Stručna saradnja

Kinolška sekcija Fakulteta veterinarske medicine - www.kinoloska.com

Darko Drobnyak (međunarodni kinološki sudija, predsednik kin. sekcije FVM)

Dipl.vet. Veljko Milčanović (odgajivač rase zlatni retriver)

WEB IZDANJE RADA NA INTERNET STRANICI

www.vetokomerc.com

www.kinoloska.com

Kontakt mail: milcanovic88@gmail.com

2008.